

УТИЛІЗАЦІЯ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Волк О. М., Білопільська О. О., Боронос Д. В.

Тверді побутові відходи (ТПВ) та сміття, що повсякденно накопичуються в кожному населеному пункті, породжують величезні екологічні та економічні проблеми щодо їх утилізації.

“Україна може потонути в смітті” – такого висновку дійшли учасники круглого столу з екологічних питань, який проходив в “Укрінформі”. Щорічно на сміттєзвалища країни надходить 26-27 млн. тонн твердих відходів, загальний обсяг яких уже становить понад 35 мільярдів тонн. Під ними – 130 тисяч га. Тим часом жодне з діючих у нас сміттєзвалищ не відповідає санітарним та екологічним нормам, через що шкідливі речовини, потрапляючи у водні горизонти, забруднюють питну воду.

Ситуація з відходами – критична. Причин, що призвели до неї багато: слабкість природоохоронного законодавства, незацікавленість інвесторів вкладати кошти у переробку відходів, недостатнє екологічне виховання в нашому суспільстві. Та найголовніша причина сміттепотопу в тому, що охорона природи не є пріоритетним напрямком діяльності органів влади, впливових політичних партій. Розв’язання екологічних проблем у них на останньому місці.

Є декілька способів поводження з відходами: захоронення, спалювання та переробка.

Захоронення відходів найрозповсюджений спосіб. Приблизно 90 % відходів в США до цього часу закопуються. Але навіть просте захоронення відходів вимагає великих площ земель і сприяє забрудненню підземних вод та верхніх шарів ґрунту сполуками важких металів, що небезпечно для здоров’я людей і становить загрозу для довкілля (оскільки для відновлення шару ґрунту товщиною 15 см без втручання людини необхідно приблизно 3000 років). А тому в Західній та Центральній Європі спосіб захоронення відходів був замінений на спалювання. Спалювання скоротило об’єм сміття на 70-90%. Тепло при спалюванні сміття використовували для одержання електроенергії. Проте у містах які використовували ці сміттєспалювальні печі швидко погіршувався склад повітря. І тому

захоронення відходів залишалося найбільш популярним методом рішення проблеми з відходами.

Найбільш перспективним способом вирішення проблеми є переробка відходів. Основою переробки є сортування сміття та розробка технологічних процесів переробки.

Що стосується України, то майже 100% сміття закопується. До цього часу не впорядковані тарифи на розміщення відходів. Якщо у Європі за це сплачують по 40 доларів за тону, в США 90 доларів за тону, то зокрема в нашому місті 4 гривні за тону. За кордоном збирання, зберігання, утилізація відходів вигідна – справа, у нас – збиткова. Йдеться не про введення європейських тарифів, а про те, щоб вони хоча б покривали реальні витрати комунальників.

Україна має взяти на озброєння європейське гасло: “З відходів – доходи”. В його реалізації головне не підняття тарифів, а створення цілісного виробничого ланцюжка: збирання, сортування, утилізація, переробка. Сучасні технології дають змогу підняти ступінь переробки до 30 %. З відходів можна одержати дешеві нафтопродукти, синтетичні тканини, товари повсякденного попиту. Те, що не підлягає переробці повинно спалюватися. На заводах встановлюються системи хімічної очистки димових газів, оскільки вони екологічно небезпечні.

Серед найбільш перспективних в умовах України видів виробництва продукції екологічного призначення можна назвати переробку і знешкодження відходів. Переробка відходів є резервом дешевих ресурсів і водночас використання відходів допомагає вирішити екологічні проблеми

На даному етапі Україна повинна поставити на меті такі завдання:

1. Селекція сміття. Це стане важливим кроком для запровадження в Україні не захоронення, а переробки відходів. Оскільки тільки тоді інвестиції на будівництво сміттепереробних заводів будуть йти до нашої країни, коли буде налагоджена система відбору сміття.
2. Заборонити ввезення відходів із-за кордону.
3. Зменшувати масу відходів за рахунок підвищення культури виробництва.
4. Надати кредитні та податкові пільги підприємствам, котрі займаються переробкою відходів.
5. Посилити екологічне виховання населення.

Всі ці заходи дозволять ефективно вирішувати проблему утилізації відходів та покращити стан навколишнього середовища в Україні.